

opusdei.org

Dopis preláta (10. února 2024)

V novém dopise se prelát Opus Dei zamýšlí nad poslušností ve světle křesťanského poselství a skutečností povolání do Díla.

10.02.2024

Milovaní, ať Ježíš opatruje mé dcery a syny!

1. Před několika roky jsem vám napsal dopis věnovaný svobodě. Jistě se každý z nás snažil o něm rozjímat a vnášet ho do svého každodenního života. Tehdy jsem vám připomněl,

že jsme povoláni dělat věci z lásky, nikoliv jen z povinnosti. Chceme Pána následovat zblízka, plnit jeho vůli a být pobízeni touhou odpovídat na jeho lásku. Nyní vám píši o poslušnosti, která se může na první pohled zdát jako ctnost, která svobodě odporuje. My však dobře víme, že ve skutečnosti je opravdová poslušnost důsledkem svobody a navíc v protikladu k čistě lidskému chápání vede křesťanská poslušnost ke stále větší svobodě.

Před několika desetiletími jeden velký intelektuál, který důkladně studoval dílo svatého Josemaríi, poukázal na významný přínos našeho zakladatele: to, že v životě křesťana má svoboda před poslušností určitou přednost¹.
Posloucháme, *protože chceme* plnit Boží vůli, neboť je to nejhlubší touha naší duše. Ve skutečnosti poslušnost bez svobody není lidské osoby

hodna, a tedy ani Božího syna či dcery.

Láska, jak dobře víme, je mnohem víc než jen více či méně prchavý sklon citlivosti; láska předpokládá ochotu dát za někoho život (srov. Jan 15,13). Proto jedním z jejích nejhlubších projevů je ztotožnění naší vůle s vůlí milované osoby: „Chci to, co chceš ty, chci to, protože to chceš ty, chci to tak, jak to chceš ty, chci to, až to budeš chtít ty...“²

2. Mnohokrát jsme se více či méně obšírně zamýšleli nad láskyplným Božím plánem pro svět: stvoření a nadpřirozené povznesení, z čisté lásky, kterým se chtěl Bůh podělit o štěstí Trojice s každým mužem a každou ženou a dát jim plnohodnotnou existenci, jež by naplnila veškeré touhy jejich srdcí. Od počátku byl však ve světě přítomen i hřích: hřích našich

prvních rodičů, což byla především neposlušnost.

Avšak - s vděčností o tom neustále přemýšlejme - Bůh nás nechtěl ponechat našemu osudu. V rozhodnutí své naprosto svobodné lásky, které nedokážeme pochopit, protože přesahuje naše ubohé chápání, poslal svého jednorozeného Syna, aby naše přátelství s Ním obnovil. Když Ježíš umírá na kříži za celé lidstvo - za tebe i za mě -, s dokonalou poslušností odevzdává svůj život Otcově vůli. Svoboda a poslušnost jsou v dějinách spásy spletitě propojeny. Politováníhodné důsledky lidské neposlušnosti jsou vykoupeny Kristovou poslušností. Jeho milost nám umožňuje žít ve svobodě Božích dětí.

3. Rád bych vás zde na těchto stránkách pozval ke společnému rozjímání o některých vlastnostech ctnosti poslušnosti, která je stěžejně

důležitá pro tajemství naší víry a zároveň tak přítomná v životě každého člověka. Nezbytnost poslušnosti je lidskou skutečností, a to na mnoha úrovních, neboť existují zákony a závazné normy: od obsahu přirozeného zákona až po zákony občanského soužití; od poslušnosti nezletilých k jejich rodičům až po poslušnost těch, kdo se dobrovolně a slavnostně k něčemu zavázali před druhými lidmi nebo institucemi. V podobném smyslu je poslušností i to, když se člověk řídí svým vlastním svědomím. A v ještě širším smyslu lze za poslušnost označit následování určitých duchovních rad.

Současná kultura - není až tak těžké to zjistit, jsme do ní zcela ponořeni - zřídka kdy považuje poslušnost za něco pozitivního: je spíše vnímána jako občas nevyhnutelná nutnost, které se člověk snaží vyvarovat, jak to jen jde, protože se zdá, že je v rozporu s nesmírnou hodnotou

svobody. K tomu přistupuje skutečnost, že v mnoha prostředích existuje jakási krize autorit, kde se na závislost pohlíží jako na něco negativního: jako na nevyhnutelnou výjimku ze schopnosti posuzovat a rozhodovat o věcech sami. Tak například dnešní přecitlivělost vůči jakémukoliv zneužívání moci, což je samo o sobě velmi pozitivní a potřebné, může někdy neprávem zpochybňovat jakékoliv formy autority. Ve skutečnosti se stává, že existuje jakýsi vrozený sklon k neposlušnosti, dědictví prvotního hříchu, onoho okamžiku, kdy „člověk, pokoušený ďáblem, nechal ve svém srdci odumřít důvěru ve svého Stvořitele (srov. Gn 3,1-11) a zneužívaje své svobody, *neuposlechl* Božího přikázání“³.

Abychom pochopili nejvyšší hodnotu poslušnosti a její existenciální spojení se svobodou a mohli tak kontemplovat Ježíše Krista, musíme

se nad tyto nezbytné úrovně poslušnosti v lidské společnosti povznést. Právě tento další aspekt centrálního postavení poslušnosti má být cílem našeho života: aby Kristus vládl v našich srdcích a řídil celou naši existenci.

„Učme se od Ježíše žít v poslušnosti. Chtěl vložit do pera evangelisty onen podivuhodný životopis, který má v latině pouhá tři slova: *erat subditus illis* (a poslouchal je; Lk 2,51).

Všimněte si, zda je poslušnost pro Božího syna nutná; když sám Bůh přišel, aby poslouchal dva tvory, velmi dokonalé tvory, ale přesto tvory: svatá Maria - po Bohu nad ni není - a svatý Josef! A Ježíš je poslouchal.“⁴ Boží Syn chtěl být plně člověkem a jako všechny dobré děti poslouchat Marii a Josefa, protože věděl, že tím poslouchá Boha Otce. A tato poslušnost poznamenala celý jeho pozemský život až k poslušnosti na kříži (srov. Flp 2,8).

Poslouchat Boha

4. V absolutním smyslu je jedině Bůh hoden poslušnosti, a to vždy a za všech okolností, protože jedině On plně zná cestu, která každého z nás vede ke štěstí. „Budeš-li dobře naslouchat hlasu Hospodina, svého Boha, dbát na všechna jeho přikázání, která ti dnes ukládám, a jednat podle nich, povýší tě Hospodin, tvůj Bůh, nade všechny národy země.“ (Dt 28,1), říká Mojžíš, ještě před tím, než popsal všechna požehnání, která by taková poslušnost lidu přinesla.

Celé biblické zjevení je svým způsobem pedagogikou k nejrozumnější a nejsvobodnější poslušnosti, která nás vede k plnému uvědomění si toho, kdo jsme, když se ztotožňuje naše vůle s Boží vůlí v bezpodmínečném ano. Proto mu Hospodin prostřednictvím proroků a navzdory mnoha zradám svého lidu

stále připomíná: „Ale to jsem jim přikázal: Poslouchejte můj hlas, a budu vaším Bohem a vy budete mým lidem, chodte po všech cestách, které vám přikážu, aby vám bylo dobře“ (Jer 7,23). Naše malé plány se rozšiřují, když se začlení do jeho plánů; nikdy se nám nedaří tak dobře, jako když kráčíme po Božích cestách.

Sám Kristus se nám ukazuje jako poslušný syn. Na prvním místě poslušný Marii a Josefovi, příbuzným a autoritám. Ale především poslušný vůči Bohu Otci. Ježíš se živí plněním Otcovy vůle: „Mým pokrmem je plnit vůli toho, který mě poslal, a dokonat jeho dílo“ (Jan 4,34). I v těch nejtěžších chvílích činí Syn Otcovu vůli svou vlastní vůlí, a to navzdory hlubokému uvědomění si bolesti, kterou mu to přinese: „Otče, chceš-li, odejmi ode mě tento kalich, avšak nemá vůle ať se stane, ale tvá“ (Lk 22,42). Svatý Pavel píše, že Ježíš „byl

jako každý jiný člověk, ponížil se a byl poslušný až k smrti, a to k smrti na kříži“ (Flp 2, 7-8).

Spásu nám však nepřinesla jen samotná Kristova smrt, ale jeho svobodná a láskyplná poslušnost Otci, aby se stal jedním z nás a dal svůj život za každého z nás:

„Poslušností jednoho se celé množství stane spravedlivými“ (Řím 5,19). Poslušnost, která se neomezuje na konkrétní okamžiky či případy, ale je to způsob jednání v každé době, v poslušnosti „až do krajnosti“ (Jan 13,1).

5. Státní a náboženské autoritě, která mu zakazuje hlásat Ježíše, svatý Petr odpovídá: „Více je třeba poslouchat Boha než lidi“ (Sk 5,29). Ale jak říká Benedikt XVI.: „To předpokládá opravdové poznání Boha a ochotu opravdu se mu podřídít, aby Bůh nebyl zástěrkou vlastní vůle, ale byl skutečně Bohem, který v případě

nutnosti vyzývá i k mučednictví. Proto před tímto slovem, které zahajuje nové dějiny svobody ve světě, prosme především o poznání Boha, o pokorné a opravdové poznání Boha a s poznáním Boha o to, abychom se naučili opravdové poslušnosti, která je základem lidské svobody.“⁵

Ti, kdo Boha *znají*, se do tohoto neustálého hledání pouštějí s velkou nadějí a důvěrou: od něho můžeme očekávat jen požehnání, i když ta jsou někdy nejasná a nepochopitelná nebo nás vedou k utrpení. V tomto smyslu se osobní modlitba projevuje i v postoji poslušnosti: „Náš Pane,“ modlil se svatý Josemaría, „jsme připraveni naslouchat všemu, co nám chceš říci. Promluv k nám, pozorně ti nasloucháme. Kéž nám tvá slova roznítí v duši touhu tě ve všem s nadšením uposlechnout“.⁶

Boží vůle a lidské zprostředkování

6. To, co pro nás Bůh chce, je nám často předkládáno zprostředkovaně. Především prostřednictvím církve, mystického těla Kristova: „Poslušnost je na prvním místě při rozhodování, máme-li přijmout toho, kdo byl před nás postaven jako konkrétní znamení této univerzální svátosti spásy, kterou je církev.“⁷ Bůh nám může dát poznat svou vůli také prostřednictvím lidí kolem nás, kteří jsou v závislosti na konkrétním případě a okolnostech vybaveni větší či menší autoritou. Vědomí, že Bůh k nám může promlouvat skrze jiné lidi nebo více či méně obyčejné události, a přesvědčení, že mu tak můžeme naslouchat, v nás vytváří poslušný postoj k jeho záměrům, skrytým i ve slovech těch, kteří nás na naší cestě doprovázejí.

Svatý Josemaría, vědom si delikátnosti tohoto zprostředkování - naslouchat Bohu, ale prostřednictvím obyčejných mužů a

žen - doporučoval postoj pokory, upřímnosti a vnitřního ticha: „Někdy projeví svou vůli tichým hlasem, v nitru svědomí, a my musíme pozorně naslouchat, abychom tento hlas uslyšeli a věrně se jím řídili. Často k nám Pán mluví prostřednictvím druhých lidí. Potom se ale může stát, že pro nás znalost jejich chyb nebo pomyšlení, zda poznali všechny skutečnosti daného problému, představuje výzvu k neposlušnosti. To všechno může být pokládáno za Boží znamení, neboť Pán nám nepřikazuje poslušnost slepou, ale rozumnou, a my musíme cítit, že jsme zodpovědní za to, abychom svým poznáním druhým pomohli. Budme však sami k sobě upřímní, pokaždé se znovu zkoumejme, zda to, co nás vede, je láska k pravdě nebo naše sobectví a lpění na svém názoru.“⁸

7. Na druhou stranu je třeba mít na paměti, že ti, kdo zastávají vedoucí

pozice na různých úrovních, nejsou k tomu povoláni proto, že by byli dokonalí. Nechodíme k autoritě kvůli jejím kvalitám: „Jaká škoda, když ti představený nedává dobrý příklad!... —Posloucháš ho však pro jeho osobní kvality?... Anebo si vykládáš ve své pohodlnosti slova svatého Pavla: *‘Obedite praepositis vestris’*. —Své představené poslouchejte —s vlastním dodatkem: jen když má ctnosti, které se mi líbí?“⁹

Neznamená to též, že ti, kdo dávají pokyny nebo rady, se nemohou mýlit; jsou si toho dobře vědomi a v případě potřeby požádají o odpuštění. Možnost omylu, ať už v té či oné podobě závisející na povaze věci a oboru, jehož se týká, se vždy snažíme přijímat s pochopením a upřímností, v kontextu nadpřirozené víry a důvěry. A také s pokorou, protože je rozumné alespoň trochu o svém úsudku pochybovat a vést

důvěrný dialog s autoritou, když se nám zdá, že došlo k omylu.

Svatý Tomáš zase vysvětluje, že poslušnost je ctnost, která vede člověka k tomu, aby splnil legitimní příkaz nadřízeného, pokud tato poslušnost vyjadřuje Boží vůli¹⁰. Přirozeně ne každý legitimní příkaz je nutně tím nejlepším možným; nicméně poslušnost pak bude cestou k plodnosti, protože Pán někdy dává větší nadpřirozenou hodnotu pokoře a jednotě než mít více nebo méně pravdu. Odtud plyne důležitost nadpřirozeného pohledu; neposuzovat přijatá doporučení jen z lidského hlediska.

V každém případě musí být ti, kdo mají autoritu, velmi opatrní, aby zbytečně nevnucovali svá kritéria a aby se vyhýbali tomu, že jejich doporučení nebo rady budou samy o sobě vykládány jako jasné vyjádření Boží vůle. Jak jsem vám napsal ve

svém dopise z 9. ledna 2018,
„přístupovat k duším s úctou v prvé
řadě znamená respektovat vnitřní
povahu jejich svědomí a
nezaměňovat řízení s duchovním
doprovázením. Za druhé to znamená
rozlišovat mezi příkazy a obyčejnými
výzvami, radami a návrhy. A v
neposlední řadě to znamená natolik
důvěřovat v ostatní, že bude vždy v
rámci možností brán v potaz jejich
názor“ (č. 13).

Rozjímějme především o Kristově
příkladu: „Ježíš poslouchá a
poslouchá Josefa a Marii. Bůh přišel
na zem, aby poslouchal, a poslouchá i
tvory.“¹¹ Je velmi příznačné, že po
jeho odpovědi rodičům v chrámu -
„já musím být v tom, co je mého
Otce“ - svatý Lukáš dodává, že Ježíš
„*erat subditus illis*, byl jim poddán“
(srov. Lk 2,49-51). Následování Boží
vůle, o které musíme usilovat vždy a
ve všem, se často nachází v

důvěřivém následování některých lidí.

Poslušnost a svoboda

8. V dějinách lidstva nikdy nedošlo k tak hluboce svobodnému činu, jako bylo Pánovo odevzdání se na kříži (srov. Jan 10,17-18). „Vrchol své svobody Pán prožil na kříži, jako vrcholku lásky. Když na něj na Kalvárii křičeli: ‚Jsi-li Syn Boží sestup z kříže!‘, dokázal svou svobodu Syna právě tím, že zůstal na popravčím nástroji, aby dovedl až do důsledků milosrdnou vůli Otcovu.“¹²

Kříž, napsal svatý Josemaría, „není trest, mrzutost ani hořkost..., ale svaté dřevo, na němž vítězí Ježíš Kristus... a kde zvítězíme i my, pokud radostně a šlechetně přijmeme vše, co nám on sesílá“.¹³ Kříž nám jasně ukazuje to, o čem jsem se zmínil na začátku tohoto listu: že svoboda a poslušnost si neodporují, protože ve skutečnosti lze poslouchat z lásky a

milovat lze jen ve svobodě. Přesněji řečeno, křesťanská poslušnost nejenže není v rozporu se svobodou, ale je jejím projevem. „Nade všechno miluji svobodu, a právě proto miluji křesťanskou ctnost poslušnosti,“¹⁴ napsal také náš Otec, když poukazoval na poslušnost.

Vždy je možné udělat to, co je třeba udělat, „protože se mi chce:“ z lásky. A když je to z lásky k Bohu, „nadpřirozenější důvod“ pro „protože se mi chce“ nenajdeme, jak říkal i svatý Josemaría. „Není nic klamnějšího, než dávat svobodu do protikladu k odevzdanosti, protože odevzdanost přichází jako důsledek svobody.“¹⁵

9. „Miluj a dělej, co chceš:“¹⁶ Slavný výrok svatého Augustina znamená, jak on sám napsal, že ten, kdo koná dobro z lásky, nekoná je jen z nutnosti nebo povinnosti, neboť „svoboda patří k lásce“ (*libertas est*

caritatis)¹⁷. Tím se rozumí, že Kristův zákon je „dokonalým zákonem svobody“ (Jak 1,25), neboť je „shrnut“ v lásce (srov. Řím 13,8-9).

Ve všem můžeme jednat svobodně jako Kristus a z lásky konat to, co nám říkají. V tomto smyslu „máme-li uposlechnout, musíme naslouchat, protože nejsme neživé nebo pasivní nástroje, bez odpovědnosti a schopnosti uvažování. A potom osobitě, iniciativně a spontánně napnout všechny své schopnosti a vůli do toho, co se přikazuje, a vykonat vše, co je přikázáno, a jenom toto. Cokoli jiného by bylo chaotické. Poslušnost v Díle napomáhá rozvoji všem vašim morálním hodnotám a způsobuje, aniž by byla vaše osobnost potlačena, že žijete, rostete a dosahujete té největší zralosti a přitom jste tímtež člověkem jako ve dvou nebo v dvaosmdesáti letech.“¹⁸ Tato iniciativa se logicky neomezuje jen na příležitosti, kdy je třeba

poslouchat, protože vždy můžeme předkládat, navrhopvat a přispívat tvořivostí tam, kde jsme, aniž bychom čekali na pokyny, a vždy ve spojení s těmi, kdo mají autoritu.

Svatý Basil Veliký vysvětloval, že dětem přísluší poslouchat z lásky: „Buď se odvracíme od zla ze strachu před trestem, jako bychom byli otroci, nebo nám jde o odměnu a podobáme se žoldnéřům, nebo konečně posloucháme kvůli samotnému dobru z lásky k tomu, kdo nám přikazuje (...), a pak jsme jako děti.“¹⁹ Poslouchat z lásky není nějaká forma voluntarismu, která nebere v potaz rozum; poslouchat z lásky znamená zapojit všechny síly duše, uplatnit to nejlepší z rozumu, jenž uvažováním hledá dobro, a to nejlepší z vůle, která o něj usiluje.

Bez inteligence a svobody -
především bez vnitřní svobody -
nemůže být totiž poslušnost plně

lidská. A už vůbec ne taková poslušnost, jakou měl Ježíš.

„Nedovedu si představit,“ říkal náš Otec, „že by mohla existovat vsutku křesťanská poslušnost, pokud by nebyla dobrovolná a zodpovědná. Boží děti nejsou kameny nebo mrtvoly: jsou to inteligentní a svobodné bytosti, pozvednuté na nadpřirozenou úroveň.“²⁰

10. Můžeme si však položit otázku: Je možné poslouchat, aniž bychom věci rozuměli, nebo dokonce měli na věc jiný názor? Jednoznačně ano; a pak také - možná ještě více - lze tak činit z lásky, a tedy svobodně. Zde často spolu s láskou vstoupí do hry i víra: poslechnu, aniž bych věci rozuměl nebo ji viděl stejně, když přijmu, že pokyn přichází od rozumných lidí, kteří ji mohou posoudit lépe než já sám; nebo když přijmu, že po zvážení věcí je třeba se rozhodnout a že je na někom jiném, aby to učinil. Když v tomto úsudku a v naší ochotě ho

přijmout vidíme milost Ducha svatého, projeví se poslušnost jako akt víry.

Jak potvrzuje v návaznosti na Aristotela svatý Tomáš, vůle je dovedností, která ve skutečnosti člověka řídí²¹, i když potřebuje, aby jí rozum předměty volby předkládal. Ze srdce vychází vše, co je dobré, i vše, co je zlé (srov. Lk 6,45): člověk se může rozhodnout, že nebude něčemu rozumět nebo že nechce vést dialog, aby lépe porozuměl nějaké otázce. Vůle - jak ukazuje zkušenost - může natolik ovládnout rozum, že ho dokonce může přinutit k popření něčeho, co je objektivně jasné. Svobodná vůle ho ale také může vést k tomu, aby se vydal novými cestami, aniž by v daném okamžiku vše pochopil.

Pokud se tváří v tvář těžkostem a utrpení staneme zmatení, nechápaví, pomůže nám rozjímat o Ježíšovi,

který ve své lidské přirozenosti chtěl toto utrpení také podstoupit: když se modlí „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“ (Mt 27,46), naplňuje prorocká slova žalmu 22. Jeho odpověď, překypující svobodou uprostřed bolesti, čerpá rovněž ze žalmů: „Otče, do tvých rukou svěřuji svého ducha“ (Lk 23,46, srov. Žl 31,6). Ježíšova poslušnost odčiňuje neposlušnost Adama (srov. Řím 5,19); celý jeho život a smrt jsou poslušností vůči Bohu Otci a příčinou naší spásy (srov. Flp 2,6-11).

Poslušnost a důvěra

11. Poslušnost a důvěra se také vzájemně přitahují, a to do té míry, že jsou-li autentické, přechází se přirozeně od jedné ke druhé: tam, kde je důvěra, můžeme se poradit s druhým člověkem a v případě potřeby jeho názor převezmeme; bývá to normálním projevem skutečnosti, že volíme to nejlepší.

Naopak je-li důvěra oslabena, poslušnost se proměňuje v pouhou vnější, formální a rezervovanou záležitost. Proto je pro zdravou poslušnost nezbytná atmosféra plná sympatií a porozumění. Aby se lidé cítili milováni a ne ovládáni, aby se jim vskutku naslouchalo, aby pociťovali, že jsou jejich názory brány v potaz: všechny tyto postoje posilují svobodu a zároveň poslušnost.

Svatý Josemaría poukázal na to, že důvěra je klíčem k budování přátelství mezi rodiči a dětmi: „Když naopak svobodu nemají, když vidí, že se jim nedůvěřuje, cítí nutkání klamat stále.“²² Když chybí důvěra, rychle se vytvoří odstup a snadno se přijde o transparentnost, protože důvěrné přátelství je choulostivá oblast, která, aby se mohla rozvinout, potřebuje důvěryhodné prostředí. Snažit se zajistit pouze vnější poslušnost bez spolupráce vůlí je

jako stavět dům na písku (srov. Mt 7,26).

Při poslání vytvářet atmosféru důvěry mají větší odpovědnost ti, kteří mají v rodině nebo ve skupině uplatňovat autoritu. Vlastně jejich prvním krokem v této službě může být aktivní podpora veškeré důvěry mezi všemi členy a zároveň vést ostatní při hledání Boží vůle pro sebe i své poslání. A tak jak se jedni o druhé opírají, hledají a nacházejí Boží vůli i ostatní. I v organizaci - která je vždy potřebná, protože Dílo je „neorganizovaná organizace“²³ - si všichni musí uvědomovat a cítit se, jak také řekl náš Otec, „svobodní jako ptáci“²⁴.

Právě potřeba důvěry a přívětivého prostředí rodiny vedla svatého Josemaríu k tomu, že říkal, že nejsilnějším příkazem v Díle je „prosím“. Nešlo jen o věc terminologie, chtěl zdůraznit, jaké

má být přirozené chování v rodinném prostředí, mezi dospělými, rozumnými a svobodnými lidmi. Kromě toho, protože Dílo má být *nadpřirozenou* rodinou, musí být víra a láska spolu s důvěrou opravdovými základy při uplatňování autority i poslušnosti.

Poslušnost a apoštolská plodnost

12. Pán se „naučil svým utrpením poslušnosti. Když tak dokonal své dílo, stal se příčinou věčné spásy pro všechny, kteří ho poslouchají“ (Žid 5,8-9). Spása jako ovoce Kristovy poslušnosti až k smrti na kříži také osvětluje vztah mezi poslušností a apoštolskou plodností našeho života.

Často jsme rozjímali nad scénou, v níž Petr poslechl Pána, i když z lidského hlediska nebylo moc rozumné řídit se jeho pokyny: „Zajed' na hlubinu a spusťte sítě k lovení“ (Lk 5,4). Na chvíli se na tím zastavme: Kolik dobrého vzešlo z

Petrovy poslušnosti na příkaz *Duc in altum!* „Jaká to moc poslušnosti! — Jezero Genezaretské odepřelo vydat své ryby Petrovým sítím. Celá noc marná.

—Nyní poslušně znovu ponořil síť do vody a chytili „*piscium multitudinem copiosam*“. —veliké množství ryb.

—Věř mi: tento zázrak se opakuje každý den.“²⁵ —

13. V apoštolském poslání můžeme a musíme být iniciativní, tato iniciativa musí být co nejširší a v osobní rovině, bude to plod naší lásky k Bohu a k druhým. Bude rozvíjet všechny ty aktivity, které se organizují v centrech Díla, při věrnosti prostředkům, jež nám předal náš Otec, a v následování toho, kdo nás řídí. A to vše aniž bychom zapomínali, že hlavním prostředkem bude vždy modlitba: „Modlitba, to je naše síla: nikdy jsme neměli jinou zbraň.“²⁶ —

Ve vedení Díla a při organizování jeho apoštolátů je poslušnost pro rodinu a pro společenství osob charakteristickou vlastností. Myslet na společenství osob znamená myslet na společenství, jež jsou svobodná, na společenství osobních iniciativ, které jsou také „budování Opus Dei“, a na společenství generací.

Přesvědčení, že Bůh jedná v srdcích všech a že my všichni jsme připravení naslouchat Boží vůli, působí, že se formuje poslušnost charakteristická pro rodinu, v níž se každý člen aktivně snaží spolupracovat na společném projektu. Takto chápaná a žitá poslušnost je výrazem jednoty, té jednoty, která je právě podmínkou apoštolské plodnosti: *ut omnes unum sint... ut mundus credat* (ať všichni jsou jedno... aby svět uvěřil; Jan 17,21).

Vždy musíme žít a pracovat s velkou vděčností za křesťanské povolání do

Díla a zároveň důsledně zachováváme oddělení duchovního doprovázení a vedení jednotlivců a podporujeme rozmanité vlastnosti každého z nás. Takto budeme pracovat jako tým a rodina.

Pěstování autentické ctnosti poslušnosti zabraňuje tomu, že bychom neuměli naslouchat, byli servilní, tj. slepě plnili příkazy, a nezapojili všechno to vnitřní bohatství, které Bůh každému člověku daroval. Proto nás svatý Josemaría před těmito eventualitami varoval. Na jedné straně měl na paměti, že „většina neposlušností pochází z toho, že člověk si příkaz nedokáže ‚poslechnout‘, což je v podstatě nedostatek pokory nebo ochoty sloužit.“²⁷ Na straně druhé právě v důsledku touhy naslouchat s postojem služby říkal dále, že „v Opus Dei posloucháme hlavou a vůlí; ne jako mrtvolky. S mrtvolami nikam nechodím; zbožně je pohřbívám.“²⁸ V

tomto smyslu poslouchat neznamená pouze plnit vůli druhého člověka, ale spolupracovat s ním ve spojení vůle a rozumu, myšlenek.

Rozumná poslušnost svatého Josefa

14. Ve svém dopise o svatém Josefovi se papež František zamýšlel nad tím, jak „v každé okolnosti svého života dokázal Josef vyslovit svoje *fiat* – staň se“, jako Maria při Zvěstování a Ježíš v Getsemanech²⁹. Když měl svatý Josemaría mluvit o poslušnosti, často se odvolával na svatého Josefa, protože v patriarchovi viděl právě to srdce, které naslouchá: vnímavé vůči Bohu a pozorné k okolí, k lidem kolem sebe. Například příběh o návratu Josefa z Egypta nám dává nahlédnout, jak „Josefova víra neváhá, Josef poslechne vždy a rychle. Abychom lépe pochopili toto ponaučení, které nám tady svatý patriarcha dává, je dobré si

uvědomit, že jeho víra je živá a že jeho poslušnost není poslušnost člověka, který se jen nechává strhávat událostmi. “³⁰ —

V tomto duchu si náš zakladatel cenil právě toho, že svatý Josef, který byl mužem modlitby, uplatňoval svou inteligenci na skutečnost, kterou měl před sebou: „V různých životních situacích se patriarcha Josef nevzdává přemýšlení ani své zodpovědnosti. Naopak: do služby víry zapojuje veškerou svou lidskou zkušenost. (...) Taková byla víra svatého Josefa: pevná, důvěřivá, neporušená, projevovaná rázným odevzdáním se do Boží vůle, rozumnou poslušností. “³¹ —

Je pochopitelné, že zvláště pro nás, kteří jsme povoláni být svatými ve velmi proměnlivých a náročných situacích tohoto světa, naléhá svatý Josemaría na nutnost učit se

rozumné poslušnosti, která je integrovaná do naší osobní svobody.

Poslušnost Marie

15. V posledních letech se po celém světě šíří úcta k Panně Marii *rozvazující uzly*. Tato úcta má velmi staré kořeny, neboť již na počátku třetího století svatý Irenej Lyonský napsal: „Eva svou neposlušností svázala uzel neštěstí pro lidský rod, ale Maria ho svou poslušností rozvázala.“³² Kolik uzlů, zdá se, se ve světě a v našem životě nedá rozvázat, ale budou rozvázány, pokud budeme jako Panna Maria žít pro Boží plány!

Náš Otec k tomu řekl: „Snažme se od ní naučit poslušnosti vůči Bohu, jemné kombinaci poslušné služebnosti a moudré autority. Maria nemá nic z onoho chování pošetilých panen, které sice poslouchají, avšak ztřeštěně. Naše Paní naslouchá pozorně tomu, co chce Bůh, uvažuje

o tom, čemu nerozumí, ptá se na to, co neví. A potom naprosto odevzdaně plní Boží vůli: Jsem služebnice Páně: ať se mi stane podle tvého slova! (Lk 1,38). Vidíte tu nádheru? Svatá Maria, učitelka všeho našeho počínání, nás nyní učí, že poslušnost vůči Bohu není žádné patolízalství, že nezotročuje svědomí, ale vede nás ke svobodě Božích dětí. “³³ —

Pokud se poslušnost někdy dostane do rozporu se svobodou, obraťme se na Marii: ona nám dá milost, abychom v opravdové poslušnosti objevili svobodu Božích dětí. A se svobodou i radost.

S velkou láskou vám žehná

váš Otec

Řím, 10. února 2024

1 Srov. C. Fabro, «Un maestro de libertad cristiana», v L'Osservatore Romano, 2-VII-1977. Také v www.opusdei.org/es-es/article/un-maestro-de-la-libertad-cristiana

2 Svatý Josemaría, Modlitba k Duchu svatému, duben 1934.

3 Katechismus katolické církve, č. 397.

4 Svatý Josemaría, Dopis 38, č. 41. Další citace, u kterých není uveden autor, pochází od svatého Josemaríi.

5 Benedikt XVI., Homilie, 15-IV-2010.

6 Svatý růženec, 4. tajemství světla.

7 František, Promluva, 17-II-2022.

8 Jít s Kristem, č. 17.

9 Cesta, č. 621.

10 Srov. Sv. Tomáš Akvinský, Suma teologická, II-II, q. 104 a. 1.

11 Jít s Kristem, č. 17.

12 Benedikt XVI., Anděl Páně, 1-VII-2007.

13 Výheň, č. 788.

14 Jít s Kristem, č. 17.

15 Boží přátelé, č. 30.

16 Svatý Augustin, v Epist. Ioannis ad parthos, VII, 8 (PL 35, 2033).

17 Svatý Augustin, De natura et gratia, 65, 78 (PL 44, 286).

18 Dopis 11, č. 39.

19 Svatý Basil, Regulae fusius tractatae, prol. 3 (PG 31, 895).

20 Rozhovory, č. 2.

21 Srov. Sv. Tomáš Akvinský, Quaest. disp. De Malo, q. VI: Intellego enim quia volo; et similiter utor omnibus potentiis et habitibus quia volo.

22 Rozhovory, č. 100.

23 Rozhovory, č. 63.

24 Dopis 18, č. 38.

25 Cesta, č. 629.

26 Dopis, 17-VI-1973, č. 35.

27 Brázda, č. 379.

28 Poznámky z rodinného setkání, 9-XI-1964, ve Vázquez de Prada, Zakladatel Opus Dei (III), s. 407.

29 František, Apoštolský list Patris corde, 8-XII-2020, č. 3.

30 Jít s Kristem, č. 42.

31 Tamtéž.

32 Svatý Irenej, Adversus hæreses, III, 22, 4 (PG 7-I, 959-960).

33 Jít s Kristem, č. 173.

pdf | dokument generován automaticky
z [https://opusdei.org/cs-cz/article/dopis-
prelata-10-unora-2024/](https://opusdei.org/cs-cz/article/dopis-prelata-10-unora-2024/) (28.03.2025)